

Rođen je davne 1913. godine, pred sam početak Prvog svetskog rata u ne tako brojnoj porodici, a ujedno i ne tako bogatoj, koja bi mogla izdržavati puno dece. Kuća im je bila, kako smo zvali, na Utrini, tj. u zadnjem redu kuća, tamo prema Belom bregu. Za seoskog mladića, relativno kasno se oženio - imao je 26 godina, pred sam Drugi svetski rat, Rozom Orešković, devojkom iz komšiluka. Preživili su rat, ali sa dva člana porodice više. Godine 1940. rodio se Mata, a 1943. Pavle (Paja). Nakon rata rođeni su još Ivo 1947. i Joso 1950. godine. Kako Gerdići nisu imali neko imanje, osim nešto malo okućnice, nina Roza se najčešće brinula o kući i deci, trudeći se da ne osete nestašicu, a deda Jašo se nakon rasformiranja seljačkih radnih zadruga priključio grupi ljudi koji su brinuli o sigurnosti starčevačkog atara. Posao poljočubara je bio da čuvaju seoski atar i njive od krađa, bespravnog korišćenja njiva za prelazak kolima i konjima, krivo izoravanje međa, održavanje atarskih puteva, i bespravnu ispašu na seoskom pašnjaku u ritu. U Starčevu bilo i kravaru, svinjara, čobana s ovčama, za pašnjak se plaćala određena naknada, a slobodna ispaša bila je samo do brazde. Naime Opština je u rano proleće angažovala traktor guseničar koji bi plugom izorao duboku brazdu na određenoj udaljenosti od brega u ritu, pa je do brazde bila slobodna ispaša, za svinje i ostalo stoku, kao i guske, a preko brazde se vršila organizovana ispaša. Deda Jašo uvek je bio na biciklu, na kojem je ispod "rude" bila zavezana dugačka drvena palica, koja je na vrhu imala "budžu" - kvrgu, jer je napravljena bila od mladog žilavog drveta iz korena, a za biciklom je uvek trčkarao pulin - pas posebne pasmine, koji nije bio opasan jer je bio naučen na ljude, ali je znao dobro komande i kad je bilo potrebno na komandu je vrlo brzo skupio ili isterao svinje ili guske iz "štete". Ako je deda Jaša sedeo negde na šoru ispred nečije kuće ili ispred popularnih podruma, kod čika Jose ili kod Mančića, pulin je čuvao bicikl. Na biciklu je obavezno bila još i torba i kišna kabanica na sicu. Deda Jašo uvek je bio spreman na šalu, imao je uvek nekih priča. Kako je stalno bio u pokretu i stalno u ataru a i u selu, bio je dobro informisan. U svakom trenutku od njega se mogla dobiti pouzdana i prava informacija. Znao je odma gde je eventualno tukao led, gde su usevi stradali od suše ili napadnuti nekom bolešću ili gde je "udarila" repnica i gde se treba brzo nešto uraditi. O takvim situacijama je znao i direktno kod vlasnika u kuću doći. U doba žetve, kad je bilo puno ljudi po polju i u ataru, vodio je brigu i o tome dali se svi pridržavaju pravila u žetvi, a naročito kod paljenja strnjike, kako ne bi nastala neka šteta. Iz poštovanja prema deda Jaši, i pravila su se poštovala. Kad bismo videli da se deda Jaša na biciklu uputio prema ritu i mi bi se požurili da proverimo 'di su guske ili ako smo imali svinja na ispaši, vidimo nisu li svinje prešle brazdu i otišle "u štetu". Ako se dogodilo da nismo vidili deda Jašu, ili je do rita otišao s neke druge strane, moglo se dogoditi da guske ili svinje završe u opštinskom oboru. Kad se to desilo, po guske ili svinje išlo se u drvorište Opštine gde je bio obor, a da se puste iz obora, morala se platiti kazna, što baš nije bilo malo. Kad se deda Jaši baš nije teralo u obor, samo je znao napudjati pulina, a guske i svinje su začas završile po šorovima, što je bilo neka vrsta drugačije kazne za gazdu ili gazdaricu. Naime svinje su znale provaliti kroz kapiju ili kapidžik, pa napraviti dar mar po avliji, a guske, naročito u doba dok je bilo dudinja, najesti se dudinja, a onda ko pijani svatovi, svaka na svoju stranu. Posle ih se teškom mukom uspelo skupiti nazad u čopor.

Ne znam da li je neko uočio kad je deda Jašo otišao u zasluženu penziju, ali sam uveren da i nije, kad smo svi znali da mu je radno mesto na ulici, u polju, u ritu i nisi siguran, radi li još ili je tu tek usput, a i pulin je uvek za njim.

Deda Jašo napustio nas je 1992. godine, u jeku nekih nemilih događaja, no uspomena na još

O STARČEVCIMA - Jašo Gerdić - Mandušić, poljočubar

Napisao Vinko Rukavina
subota, 06 decembar 2014 13:03

jednu legendu ostaje.